

טעראפי

איז דער עכטער מנהיג! ער איז געווען פון די אנפירער. דערציילן די הייליגע חכמים (שם, כ) זיין ווייב האט אים געפרעגט, זאג מיר: מה קָל בְּהָדִי פִּלְגָמְיָהּ וואס האסטו פון די מחלוקת? וואס איז דיר א חילוק ווער עס איז גערעכט? אַי אַהֲרֹן בְּהֵנָּה רָבָא אֶת תַּלְמִידָא אויב משה איז גערעכט - איז אהרן דער כהן און דו ביסט דער תלמיד, אַי קָרָה בְּהֵנָּה רָבָא אֶת תַּלְמִידָא און אויב קורח איז גערעכט - איז קורח דער כהן און דו ביסט ווייטער דער תלמיד! אזוי האט זי אים געראטעוועט.

דו זאלסט אלץ אנטלויפן פון מחלוקות.

אויב אלעס טוט נאר דער אייבערשטער, ווי אזוי קענען מיר זיך בכלל באהיטן?

צום ערשט א גרויסן יישר כח פאר די געוואלדיגע שיפורים, ספעציעל פאר די שיפורים אין אלן הקדש, האלוי זאל זיין יעדן טאג א שיפור אין אלן הקדש.

אײַק וויל פאָרשטײַן אן ענין אין אַמאָנז, פֿון איין זײַט ווײַסן מיר זאָק אַב קײַנער קען אױפֿן נײַט פֿאַרײַכט און אַדער גוטס טאָרן און דאָרט פֿון אײַבערשטן, אַלעס קומט נאָר פֿונעם אײַבערשטן אַלײַן, פֿון די אַנזערע זײַט זע איך אַמאָ ווי מוהרנאָם ״שרײַבט אַסאך אַב מ׳זאָל זיך אַכאָנג זעבן פֿון מוּנאַטן, מ׳קען נײַט טראַסטן קײַן מוּנאַטן, ספּעציעל מיט געזעט זאכן, אַכאָרדע וואָלט מוּן געקענט זאָגן אַב מ׳זאָל זיך פֿירן נאָרמאַל, און אױב וועט קומען אײַנער וואָס וויל מיר באַ׳נע׳נען, וועט ער זאָק סײַ ווי מיר זאָרנישט קענען און אױב אײַב נײַט אַזוי אַנזעריבן פֿון אױבן.

במאת איז די שאלה מער בכליות אויך, אלס ווען עס קומט 13 ספרים
אדער אנדערע השתדלות וואס מ'טוט אין לעבן; אויב וועט סיי ווי אנקומען 13
חור אלעס וואס קומט זיך חור, פארטוואס זאל איך זיך דארפן פאלגן אויף
דעם?

ש"ס כח

תשובה מאת הראש ישיבה שליט"א:

בעזרת ה' יתברך - יום ג' פרשת כי תצא, ה' אלוך, שנת תש"פ
לפרט קטן

לכבוד ... נרו יאיר. איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

דער אייבערשטער האט זיך באהאלטן אין די וועלט

דער אייבערשטער האט באשאפן די וועלט עס זאל אויסזען ווי עס איז דא אזא זאך ווי טבע; עס זעט אויס ווי זאכן פאסירן פון זיך אליינס. דער אייבערשטער האט זיך אזוי שטארק באהאלטן

ווי אזוי שטארק איך זיך איבערצובעטן וועמען איך האב געטשעפעט?

לכבוד דער ראש ישיבה שליט"א,

אלס בחור האב איך צייר שטארק געטעפערט און ווי געטון געלייבט פון מיינע חברים און אלייך דעם רב פון מיינ קהלה, צוליב אן אינגעלייבט סכסכן אין די קהלה. היינט פארשט" איך אז איך האב נישט גוט געטון. איך וואלט זיך בכלל נישט געדארפט אריינמישן אין די מחלוקת, און איך האב שטארק חרטה געוואלט. אבער וויפיל איך פשוטיק קען איך נישט פארג'ן ביי מיר צו זיין זיי איבערגעטן, איך פיל ווי די ערד גייט מיך איינשלאגן אויב איך וועל זיי איבערגעטן, איז דא דעסס א גרינגע צעה אלייך דעם?

תשובה מאת הראש ישיבה שליט"א:

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת קרח, כ"ח סיון, שנת תשפ"ב
לפרט קטן

לכבוד ... נרו יאיר. איך האב ערהאלטן דיין בריוו.

גיי בעט איבער די אלע וועם דו האסט גערודפֿט; ענדערש זאלסטו פארשעמט ווערן דא ווי איידער אויבן אין הימל.

וויי און ביטער פאר ווער עס נעמט א חלק אין רודפ'ן אנדערע אידן; ביי מחלוקות ליידן אלע. חכמינו זכרונם לברכה זאגן (במדבר דבא יח, ט): מחלוקת איז אזוי שרעקליך, אפילו קליינע קינדער ווערן אוועקגענומען פון די וועלט אלס א שטראף אויף מחלוקת, והא ראי', בית דין של מטה געבט נישט קיין עונש פאר א קטן אונטער די דרייצן יאר, אויך ביי בית דין של מעלה איז נישטא קיין עונש נאר פון צוואנציג יאר און העכער, און ביי קרח זענען אלע געשטראפט געווארן, אפילו די קליינע קינדער פון איין טאג אלט!

ענדערש ווערן פארשעמט יעצט

ווארט נישט קיין מינוט, גיי שוין בעט איבער וועם דו האסט וויי געטון; ענדערש ווערן פארשעמט דא ווי איידער דארפן אריבערגיין די עונשים קשים ומרים וואס מען באקומט אויף מחלוקות.

פון היינט און ווייטער, אז מען וויל דיר אריינדרייען אין א מחלוקת, זאל זיין וואס זאל זיין, אפילו לשם שמים - זאלסטו אנטלויפן אזוי ווי מען אנטלויפט פאר'ן לעבן. מאך זיך דעם חשבון וואס די ווייב פון און בן פלת האט געמאכט, און בן פלת איז אהיים געקומען אנגעהעצט פון קרח און פון אלע צוויי הונדערט און פופציג רבנים, ער האט געשריגן אין שטוב: "משה רבינו איז נישט גערעכט!" ער האט געהאקט אויפ'ן טיש: "קורח

קען זיין אז דער מענטש זאל אויסוועלן גוטס אדער שלעכטס ווען אלעס איז דער אייבערשטער?

דער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כא) ווען א מענטש פירט זיך ערליך, ער הייליגט זיינע שבעה נרות; ער הייליגט זיינע אויגן, אויערן, נאז און מויל - דעמאלט איז ער זוכה צו האבן א ריינעם מח, נאר דעמאלט קען ער פארשטיין ווי אזוי די צוויי זאכן גייען אינאיינעם, דעם מענטש איז נישט שווער די קשיא פון ידיעה און בחירה, ווייל ער טרעפט דעם אייבערשטן אין די בחירה, ער ווייסט אז אלעס איז דער אייבערשטער און דאך איז דא א בחירה.

דאס קען נישט פארשטיין נאר דער וואס האט א ריינעם מח. מען רייניגט זיך די אויגן; מען קוקט נישט קיין שום שלעכטע קוק, מען קוקט נאר צום אייבערשטן, מען רייניגט זיך די אויערן; מען הערט נישט קיין שלעכטע זאכן, אזוי אויך רייניגט מען זיך די נאז; מען גלייבט אין די ווערטער פון צדיקים, מען רייניגט זיך די מויל; נישט צו רעדן שלעכטס אויף קיינעם, נישט רעדן שלעכטע זאכן - דעמאלט ווערט דער מח לויטער און ריין, דעמאלט קען מען פארשטיין ווי אזוי דאס ארבעט אינאיינעם.

דאס מיינט נישט אז די שלעכטע מענטשן וואס טוען שלעכטס פאר אנדערע, בא'גנב'נען אנדערע, זענען מצער אנדערע - וועלן נישט באקומען זייער עונש; דער וואס איז מצער אנדערע, דער וואס טוט רשעות פאר אנדערע - וועט האבן א שרעקליכע ענדע. קען זיין עס וועט נעמען א שטיק צייט, עס וועט אריבער גיין א שטיק צייט, אבער ביים סוף וועט יענער באקומען א גרויסער עונש; דאס אליינס איז אויך פון די וואונדער פונעם אייבערשטן. ווי קען זיין אזא זאך, אלעס איז דאך דער אייבערשטער? דער אייבערשטער מאכט דאך אלעס און טוט אלעס! דאס איז א באהאלטענע זאך וואס מיר קענען נישט פארשטיין.

וואויל איז דעם מענטש וואס נעמט אריין אין זיך די ריינע אמונה, אז דער אייבערשטער פירט די וועלט און קיין שום זאך איז א פערצופאל, נאר יעדע זאך טוט דער אייבערשטער אליינס מיט א פונקטליכקייט, און אלעס וואס מיר זעען און אלעס וואס פאסירט - איז א פארשטעלטע זאך; עס זעט אויס ווי דער טוט, ווי יענער טוט, עס זעט אויס אז אויב מען ארבעט האט מען פרנסה און אויב מען ארבעט נישט האט מען נישט פרנסה, ווען באמת איז דאס נאר א פארשטעלטע זאך, אלעס איז נאר דער אייבערשטער אליין; דורכדעם וועט ער זוכה זיין צו די וועלט און יענע וועלט.

דער אייבערשטער זאל העלפן זאלסט האבן הצלחה אין אלע ענינים.

א כתיבה וחתימה טובה און א גוט געבענטשט יאר.

אין די וועלט אז עס קען זיך דאכטן ווי זאכן פאסירן פון זיך אליינס; עס קען זיך דאכטן ווי דער מענטש האט געטון, דער מענטש האט געמאכט - אבער חס ושלום מען זאל זיך איינרעדן איין רגע אז עס קען עפעס פאסירן אן דעם וואס דער אייבערשטער האט געהייסן און באפוילן.

חכמינו זכרונם לברכה זאגן (חולין ז'): "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה", א מענטש צעקלאפט זיך נישט דעם קליינעם פינגער אן דעם וואס מען זאל אנשרייבן אויבן אין הימל עס זאל פאסירן, און די הייליגע חכמים דערציילן (בראשית רבה עט, ה: ירושלמי שביעית כה): ווען דער הייליגער תנא רבי שמעון בן יוחאי מיט זיין זון דער הייליגער תנא רבי אלעזר זענען ארויס פון די מערה נאך דרייצן יאר האבן זיי געזען ווי א פאנגער שפרייט אויס זיינע נעצן צו כאפן פייגלעך, זיי זעען ווי אזוי ער שפרייט אויס די נעץ און א פייגל ווערט שיער אריינגעכאפט, אין די לעצטע סעקונדע האט זיך די פייגל געראטעוועט, נאכדעם קומט נאך א פייגל און זיי הערן ווי עס גייט ארויס א בת קול פון הימל וואס זאגט: "געפאנגען" און די פייגל איז געפאנגען געווארן; האט דער הייליגער תנא רבי שמעון בן יוחאי געזאגט פאר זיין זון: "זעסט, אפילו א קליינטשיג פייגלעך קען אויך נישט געכאפט ווערן אן דעם וואס מען זאל דאס אפשרייבן אויבן אין הימל".

דאס האט דער הייליגער בעל שם טוב זכותו יגן עלינו אריינגעברענגט אין די וועלט, מען זאל וויסן אז עס איז נאר נישט דא אויסער דעם אייבערשטן. אפילו א וואגן פארט און עס פאלן אראפ שטרוי איז אויך אנגעשריבן פון אויבן פונקטליך וואו די שטרוי זאל פאלן און ווען א בלעטעלע פאלט אראפ פון בוים איז אויך אנגעשריבן פון הימל פונקטליך וואו עס זאל פאלן; קיין שום זאך פאסירט נישט פון זיך אליינס. דאס ווערט אנגערופן אין די ספרים הקדושים: "ידיעה", מען זאל וויסן אז עס איז גארנישט דא, נאר דער אייבערשטער; דומם, צומח, חי און מדבר - אלעס איז ער אליינס, ער האט זיך פארשטעלט אין די זאכן עס זאל אויסזען ווי עס איז דא א וועלט, אבער עס איז איין שטיק אייבערשטער.

פון די אנדערע זייט האט דער אייבערשטער אונז געגעבן די מעגליכקייט מיר זאלן אויסוועלן צו טון גוט; דאס ווערט אנגערופן אין די ספרים הקדושים: "בחירה", דער מענטש האט א מעגליכקייט אליינס אויסצואוועלן צו זיין גוט אדער פארקערט חס ושלום - טון שלעכטס; אויב טוט ער גוטס וועט ער האבן שך און אויב טוט ער נישט גוט און טוט נישט תשובה - וועט ער באקומען אן עונש.

דאס איז זייער שווער צו פארשטיין, ווי קען זיין "בחירה" מיט "ידיעה"? ווי אזוי קען דער מענטש אויסוועלן צו טון גוטס אדער שלעכטס ווען אלעס איז דער אייבערשטער? ווי קען זיין אז איינער זאל קענען טון דעם צווייטן שלעכטס ווען אלעס איז דער אייבערשטער? אזוי אויך איז שווער צו פארשטיין, ווי קען זיין אז דער מענטש האט א בחירה יא טון אדער נישט טון ווען אלעס איז אנגעשריבן אנהייב יאר ראש השנה, פונקטליך וואס גייט זיין? אלעס איז דאך דער אייבערשטער, דער אייבערשטער ווייסט אלעס וואס גייט זיין, דער אייבערשטער מאכט אלעס אליינס, ווי

זאגן פאר מייענע עלטערן ווי אזוי צו העלפן זייער קינד?
וויפיל טראסט מען דאקטוירים און אלטערנאטיווע מעדעצין?
קוקט ארויס אויף די קומענדיגן גליין בעט!